

Tidiga förhör – nya bevisregler i brottmål (SOU 2017:98)

Det finns tydliga behov av att effektivisera brottmålsprocessen och det finns många fördelar med att inte målsäganden eller vittnen ska behöva närvara i rättsalen vid en huvudförhandling utan kunna lämna sina utsagor tidigare. En grundläggande förutsättning för att genomföra en så genomgripande förändring som den föreslagna är att de leder till ökad effektivitet med bibehållen rättssäkerhet.

En utsaga som avges medan minnet är färskt är typiskt sett en tillförlitligare bevisning än en som avges månader eller år efter den aktuella händelsen. På så sätt kan rättssäkerheten sägas öka om förslagen genomförs. Ett minskat antal inställda huvudförhandlingar innebär ur ett brottsofferperspektiv också en ökad rättssäkerhet.

Tidiga förhör försämrar samtidigt den misstänktes möjligheter att förbereda sitt försvar och minskar möjligheten att hålla ordentliga motförhör som kan visa på motstridigheter eller brister i målsägandens och vittnens utsagor. Försvaren måste t ex medverka vid förhör med och ställa frågor till bevispersoner samtidigt som förundersökningssekretess gäller och utan att ha tillgång till ett fullständigt förundersökningsprotokoll. Detta är en allvarlig brist ur rättssäkerhetssynpunkt.

Utredningen gör bedömningen att förslaget inte kommer att leda till någon nämnvärd ökad arbetsinsats totalt sett. Jusek ställer sig frågande till detta. Genom att offentliga försvarare och biträden kommer att behöva delta i tidiga bevisupptagning, ofta utan att ha tillgång till ett fullständigt förundersökningsprotokoll, kommer deras arbete att bli mer tidskrävande och svårare att genomföra. De kommer av rättssäkerhetsskäl att behöva begära eller medverka vid ytterligare förhör i domstol. Åklagarmyndigheten och domstolarna ska medverka vid fler förhandlingar för bevisupptagning. Därmed finns en risk att förslaget kommer att medföra ökade arbetsinsatser för många av rättsväsendets aktörer och därmed ökade kostnader. Detta talar emot att förslagen skulle medföra några större effektivitetsvinster.

Jusek

Magnus Hedberg, vd

Elisabeth Åberg, statliga sektionen,
Mia Wiss, advokatdelegationen